

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4CoP/24/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3119202588
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 07. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Anderlová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3119202588.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Ivety Anderlovej a sudcov JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Jozefa Šuleka v právnej veci navrhovateľky (matky) Q.T., narodenej XX.X.XXXX, bytom I., Z. X, zastúpenej X.. U. Q., advokátkou so sídlom vo G., P. Z. XX, proti mužovi, ktorého otcovstvo má byť určené (otcovi) Y. V., narodenému XX.XX.XXXX, trvale bytom W. XX, o určenie otcovstva k maloletej Q.T., narodenej XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpenej opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny I. a o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Trenčín za dňa 21. októbra 2019, č. k. 27Pc/8/2019-65, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku III. o určení výživného na mal. Q., vo výroku V. o zamietnutí návrhu vo zvyšnej časti a vo výroku VI. o náhrade trov konania z r u š u j e a vec mu v r a c i a v tejto časti na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. určil, že Y. V., narodený XX.XX.XXXX je otcom maloletej Q. Q., ktorá sa narodila XX.XX.XXXX v Q. matke Q. Q., narodenej XX.XX.XXXX, a ktorej narodenie je zapísané v knihe narodení matričného úradu Q. vo zväzku XXX, ročník XXXX, strana XXX, poradové číslo XXX. Výrokom II. maloletú Q. zveril do osobnej starostlivosti matky, pričom matku oprávnil na zastupovanie maloletej a spravovanie jej majetku v bežných veciach. Výrokom III. uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu maloletej Q. sumou 80,- eur mesačne počnúc dňom právoplatnosti rozsudku s tým, že výživné je povinný poukazovať k rukám matky maloletej vždy do 15. dňa mesiaca, ktorý predchádza mesiacu, na ktorý sa výživné poskytuje. Výrokom IV. styk otca s maloletou Q. neupravil. Výrokom V. vo zvyšku sa návrh na začatie konania zamietol. Vo výroku VI. otcovi uložil povinnosť zaplatiť matke náhradu trov konania vo výške 425,90 eur k rukám jej zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku 27Pc/8/2019. Výrokom VII. uložil povinnosť otcovi zaplatiť súdny poplatok za návrh na určenie otcovstva vo výške 66,- eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že pri určení otcovstva vychádzal zo zhodných skutkových tvrdení účastníkov konania, ktoré si osvojil, a ktoré boli konzistentné, navzájom si neodporovali a neboli ani v rozpore s vykonaným dokazovaním. Z týchto skutkových tvrdení mal preukázané, že muž, ktorého matka označila za otca maloletej, mal s matkou mal. dieťaťa pohlavný styk od leta 2013 až do jeho nástupu na výkon trestu odňatia slobody (február 2014), t. j. aj v rozhodnom období - v čase, od ktorého neprešlo do narodenia maloletej menej ako stoosemdesiat a viac ako tristo dní. Súd prvej inštancie vzal do úvahy tiež skutočnosť, že príslušný matričný úrad odmietol vykonať zápis na základe uznania otcovstva, ktoré označený muž urobil do zápisnice o jeho výsluchu v konaní vedenom pred Okresným súdom Zvolen pod sp. zn. 8C/83/2016, preto výrokom I. určil, že matkou označený muž je otcom maloletej. Mal. dieťa zveril do starostlivosti matky, nakoľko matka od narodenia maloletej zabezpečuje všetky potreby mal. dieťaťa. V konaní neboli tvrdené (napr. zo strany opatrovníka maloletej) žiadne nedostatky v matkou poskytovanej starostlivosti. Otec so zverením maloletej do osobnej starostlivosti matky súhlasil, o vykonávanie osobnej starostlivosti o maloletú neprejavil záujem. Súd prvej inštancie

matke priznal právo zastupovať maloletú a spravovať jej majetok v bežných veciach. Matka maloletej v návrhu navrhovala určiť otcovi sumu výživného vo výške 100,- eur mesačne, otec maloletej v konaní navrhoval určiť výživné v sume rovnajúcej sa výške minimálneho výživného. Pri určení výšky vyživovacej povinnosti súd prvej inštancie prihliadol predovšetkým na odôvodnené potreby maloletej vzhľadom na jej vek (5 rokov) a zdravotný stav. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že mal. dieťa navštevuje špeciálnu materskú školu, internátnu, z dôvodu, že má rečovú vadu. Mesačné náklady na škôlku sú cca 50,- eur mesačne. Maloletá navštevuje špeciálne ambulancie ORL, očné, logopéda a pedopsychiatra, s čím sú spojené výdavky. Vzhľadom na tieto okolnosti (vek, zdravotný stav, potreba navštevovania špeciálnej školy) určil výživné na maloleté dieťa v sume 80,- eur mesačne, kde suma 50,- eur bude pokrývať výdavky na škôlku a suma 30,- eur ostatné bežné výdavky (strava počas víkendov, ošatenie, návštevy lekárov). Súd prvej inštancie vyjadril právny záver, že nie všetky výdavky musia byť nevyhnutne pokryté z výživného poskytovaného otcom, ale aj matka maloletej sa musí okrem osobnej starostlivosti o maloletú (počas víkendov, prázdnin a pod.) podieľať na zabezpečovaní jej odôvodnených potrieb. Súd prvej inštancie mal za to, že s výživným určeným otcovi maloletej vo výške 80,- eur mesačne za súčasného vykonávania osobnej starostlivosti o maloletú zo strany matky budú odôvodnené potreby maloletej dostatočne pokryté. Pri rozhodovaní vzal do úvahy aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca a dospel k záveru, že je v jeho silách výživné v sume 80,- eur mesačne platiť. Z potvrdenia o jeho príjme mal preukázané, že stabilne dosahuje príjem v priemere 500,- - 550,- eur mesačne netto, čo pri jeho deklarovaných výdavkoch (220,- eur) a pri zohľadnení dvoch jeho vyživovacích povinností podľa súdu prvej inštancie postačuje na to, aby bol schopný výživné v tejto výške platiť. Uviedol, že výživné má pritom vždy prednosť pred inými výdavkami rodičov, a preto nebolo možné prihliadnuť na to, že otec maloletej má dlhy a sú mu vykonávané zrážky. Styk otca s maloletou na návrh matky neupravil s prihliadnutím na vyjadrenie matky, že otcovi v styku mu s mal. dcérou brániť nebude. Súd prvej inštancie zamietol návrh matky na priznanie výživného nad sumu 80,- eur mesačne. Právne vec odôvodnil § 94, § 36 ods. 1, § 25 ods. 2, § 65 ods. 1, §62 ods. 2,4,5, § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine. Podľa § 52, § 53 a § 58 zákona č. 161/2015 Z. z. rozhodol o trovách konania tak, že tieto priznal matke navrhovateľke ako úspešnej účastníčke v konaní za päť úkonov právnej služby v celkovej výške 425,90 eur, ako trovy vyplývajúce zo spisu, nakoľko tieto neboli do vyhlásenia rozsudku vyčíslené.

2. Proti tomuto rozsudku a to jeho výroku III. o určení výživného na mal. Q., výroku V. o zamietnutí návrhu vo zvyšnej časti a výroku VI. o náhrade trov konania podala v zákonnej lehote odvolanie matka mal. dieťaťa. Rozhodnutie žiadala v napadnutej časti výrokoch III., V, VI, zrušiť a vrátiť súdu prvej na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, prípadne, aby odvolací súd rozhodol tak, že určí výživné na mal. Q. vo výške 100,- eur mesačne a náhradu trov konania v rozsahu 100%. Odvolanie odôvodnila tým, že konanie má inú vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, a že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Matka namietala výšku priznaného výživného v sume 80,- eur mesačne, pričom mala za to, že nebol dostatočne zistený skutočný stav a súd prvej inštancie sa nedostatočne vysporiadal s odôvodnením výšky výživného. Poukázala na to, že hradí všetky výdavky a potreby mal. dieťaťa (stravu, oblečenie, bývanie) zo svojich príjmov, pričom otec sa o maloleté dieťa vôbec nezaujíma, nenavštevuje ho, ani mu nekupuje darčeky. Matka nesúhlasila s dobou od kedy bolo určené výživné, žiadala aby bolo rozhodnuté o priznaní výživného od apríla 2016, t. j. tri roky späť. Dôvody hodné osobitného zreteľa videla tak v predchádzajúcom súdnom konaní vedenom na Okresnom súde Zvolen sp.zn. 8C/83/2016, v ktorom došlo k uznaniu otcovstva (uvedená skutočnosť nebola zapísateľná do matriky), ako aj v postoji otca, ktorý vedel, že je otcom maloletej a napriek tomu neprispieval na jej výživu ani čiastočne. V odvolaní ďalej namietala nepriznanie trov právneho zastúpenia za náhradu za stratu času cestou na pojednávania a výsluchy jej právnym zástupcom, ako aj nepriznanie cestovných náhrad za použitie motorového vozidla, ktoré v odvolaní vyčíslila.

3. Otec maloletého dieťaťa a kolízny opatrovník sa k odvolaniu matky písomne nevyjadrili.

4. Krajský súd v Trenčíne ako odvolací súd preskúmal vec v napadnutej časti (vo výroku III. o určení výživného na mal. Q., vo výroku V. o zamietnutí návrhu nad sumu priznaného výživného a vo výroku VI. o trovách konania) podľa § 65 a § 66 Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie z nasledovných dôvodov:

5. Odvolaním nenapadnutých častí rozsudku, t. j. výrok I. o určení otcovstva Y. V. k mal. Q., výrok II. o zverení mal. Q. do osobnej starostlivosti matky, ktorá má právo maloletú zastupovať a spravovať jej majetok, výrok IV. o neupravení styku otca s maloletou Q. a výrok VII. o povinnosti otca zaplatiť súdny poplatok za podaný návrh na určenie otcovstva sa odvolací súd nezaoberal, pretože proti týmto výrokom odvolanie matky nesmerovalo, a tak v týchto častiach rozsudok súdu prvej inštancie nadobudol právoplatnosť. Predmetom preskúmania odvolacím súdom je výrok III. o určení výživného na mal. Q., výrok V. o zamietnutí návrhu nad sumu priznaného výživného a výrok VI. o trovách konania.

6. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie o určení výživného zo strany otca na mal. Q. na tom právnom závere, že je v schopnostiach a možnostiach otca platiť výživné na mal. Q. v sume 80,- eur mesačne, keď mal za to, že takúto sumu výživného odôvodňujú nevyhnutné potreby mal. Q., ako aj schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca. Vychádzal z toho, že matka maloletej Q. je poberateľkou invalidného dôchodku v sume 369,40 eur, z ktorého má vykonávané zrážky v sume 54,77 eur. Matka je od 01.05.2019 zamestnaná, pričom v mesiaci máj 2019 jej príjem predstavoval 105,99 eur netto. Matka má štyri vyživovacie povinnosti, platí nájom v sume 410,- eur mesačne, žije v spoločnej domácnosti s matkou, ktorá má starobný dôchodok v sume 194,- eur. Z potvrdenia o príjme otca mal preukázané, že dosahuje príjem 500,- - 550,- eur mesačne netto. Otec okrem mal. Q. má ďalšie dve vyživovacie povinnosti, pričom neprihliadal na dlhy otca a vykonávané exekučné zrážky. Konštatoval, že určenou výškou výživného v sume 80,- eur budú pokryté potreby mal. dieťaťa na internátnu školu v sume 50,- eur mesačne ako aj ostatné potreby v rozsahu 30,- eur mesačne, pričom vyjadril záver, že aj matka mal. dieťaťa je povinná zabezpečovať potreby mal. dieťaťa vlastnou snahou. Z týchto dôvodov zaviazal otca platiť výživné na mal. Q. sumou 80,- eur mesačne s účinnosťou od právoplatnosti rozsudku. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z preukázaných trov právneho zástupcu, keď tento do vyhlásenia rozhodnutia trovy konania nevyčísli.

7. Odvolací súd sa s týmto právnym názorom súdu prvej inštancie nestotožňuje. Odvolací súd konštatuje, že v konaní vo veciach starostlivosti súdu o mal. deti súd prvej inštancie nie je viazaný podaným návrhom a vždy je potrebné skúmať všetky jednotlivé okolnosti prejednávaného prípadu a je potrebné mať na zreteli najlepší záujem mal. dieťaťa tak, aby bol dostatočne zistený skutočný stav vecí.

8. Podľa článku 5 prvá veta Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú.

9. Zákon o rodine (ust. § 62 ods. 2 a ust. § 75 ods. 1) zakotvuje povinnosť rodičov prispievať na výživu detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov, pričom pri určení rozsahu ich vyživovacej povinnosti súd prihliada k odôvodneným potrebám oprávneného, ako aj k schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom povinného a pri hodnotení týchto schopností, možností a majetkových pomerov povinného skúma, či sa povinný bez dôležitého dôvodu nevzdal výhodnejšieho zamestnania, zárobku, alebo majetkového prospechu, prípadne, či nevzal na seba neprimerané majetkové riziká. Dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery.

10. Podľa § 77 ods. 1 Zákona o rodine, právo na výživné sa nepremičuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov späťne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

11. Súd v konaní o určenie výživného v zmysle čl. 6, § 35 a § 36 CMP postupuje v súčinnosti s účastníkmi konania tak, aby zistil skutočný stav vecí a je povinný na účely zistenia skutočného stavu vecí vykonať všetky potrebné dôkazy, aj keď ich účastníci konania nenavrhl.

12. V danej veci súd prvej inštancie určil výživné zo strany otca na mal. Q. len na základe zistených skutočností, že otec dosahuje príjem približne 522,- eur mesačne netto, okrem mal. Q. má ďalšie dve vyživovacie povinnosti, a to k mal. U., na výživu ktorého prispieva sumou 100,- eur mesačne a k mal. K., na ktorej výživu prispieva v sume 23,24 eur mesačne. Majetkové pomery otca však neboli skúmané dôsledne, keď súd prvej inštancie sa uspokojil so skutkovými tvrdeniami otca a nepodrobil ich kontrole. Z obsahu zápisnice o výsluchu otca pred dožiadaným súdom plynie, že disponuje účtom vedeným na mal. syna U. kam mu chodí výplata, pričom však nebol zistený stav tohto účtu, ani pohyby na ňom. Neboli vykonané lustrácie majetku otca v katastri nehnuteľností. Súd prvej inštancie vychádzal

tiež z toho, že výdavky na mal. Q. predstavujú 50,- eur na školu. Ďalšie odôvodnené potreby mal. Q. nezisťoval vôbec, pričom však z výsluchu matky mal za preukázané, že mal. Q. navštevuje špeciálnu školu, špeciálne ambulancie ORL, očné, logopéda a pedopsychiatra, s čím sú spojené vyššie výdavky na krytie odôvodnených potrieb mal. dieťaťa. Náklady na dieťa predstavujú všetky náklady potrebné na uspokojovanie jeho potrieb, preto výživné nemožno považovať len za plnenie na výživu mal. dieťaťa, ale aj náklady na bývanie, stravovanie, ošatenie, hygienické potreby, zdravotnú starostlivosť, taktiež náklady spojené napríklad so športom, kultúrou a inými potrebami prospievajúcimi dieťaťu, ktoré takto predstavujú odôvodnené potreby dieťaťa. Odvolací súd ďalej konštatuje, že odvolanie v časti, v ktorej matka namieta priznanie výživného od právoplatnosti rozsudku je dôvodné, nakoľko súd prvej inštancie priznal výživné až od právoplatnosti rozhodnutia, pričom však výživné bolo potrebné priznať najneskôr od podania návrhu, nakoľko v konaní bolo preukázané, že otec výživné vôbec neplatil. Matka pôvodne v návrhu žiadala priznať výživné až od právoplatnosti rozhodnutia, avšak súd prvej inštancie nie je viazaný takýmto návrhom a môže ho prekročiť. Vzhľadom na špecifické okolnosti prípadu, kedy je zrejmé, že matka už v minulosti podala návrh na určenie otcovstva - konanie vedené na Okresnom súde Zvolen sp.zn. 8C/83/2016, ktoré právoplatne skončilo v roku 2018 z dôvodu zastavenia konania pre súhlasné vyhlásenie rodičov o otcovstve vykonané do zápisnice na súde, ktorá však bez viny matky nebola zapísateľná do matriky, nemožno matke pripísať zodpovednosť za skončenie predchádzajúceho konania. Vyššie uvedené je potrebné starostlivo uvážiť pri posúdení existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa na priznanie výživného späťne za tri roky od podania tohto návrhu na súd s prihliadnutím na to, že otec svoje otcovstvo nepopieral, bol si ho vedomý, a napriek tomu na výživu ani minimálnou sumou dobrovoľne neprispieval. Odvolací súd dáva do pozornosti súdu prvej inštancie uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 28. marca 2018, sp. zn. I. ÚS 99/2018, v ktorom bola riešená obdobná otázka a posudzované dôvody spätného priznania výživného.

13. Na základe týchto skutočností odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej časti vo výroku III. o určení výživného na mal. Q., vo výroku V. o zamietnutí návrhu nad sumu priznaného výživného a v závislom výroku VI. o trovách konania podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP zrušil a vec mu v tejto časti vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

14. V ďalšom konaní súd prvej inštancie posúdi, či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa na priznanie výživného späťne tri roky pred podaním návrhu, vykoná dokazovanie zistením odôvodnených potrieb mal. dieťaťa, ako aj osobných, majetkových a zárobkových pomerov oboch povinných rodičov v období, za ktoré bude priznávať výživné. V rámci dokazovania si vyžiada výpisy z účtu mal. U. za obdobie 24 mesiacov, z ktorých je možné zistiť reálne výdavky otca, posúdiť ich dôvodnosť. Zistí stav exekúcií a zabezpečí si súdne rozhodnutia o výživnom pri ostatných vyživovacích povinnostiach oboch rodičov. Výživné na mal. Q. prizná najneskôr od podania tohto návrhu, pričom v prípade určenia vyživovacej povinnosti späťne na čas pred podaním návrhu je potrebné starostlivo uvážiť výšku určovaného výživného, ako aj splátkový kalendár určený otcovi na jeho zaplatenie.

15. Vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu je súd prvej inštancie viazaný (§ 392 ods. 2 CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).